

Regularization

☑ Trắc nghiệm 15 ☑ Thực hành 1 ⬇ PDF bài

Quay lại bài toán định giá căn hộ ở bài 2.1. Lần này bảng dữ liệu rộng hơn: ngoài diện tích và khoảng cách tới trung tâm còn 30 cột khác, kiểu như số chữ cái trong tên chủ nhà hay ngày trong tuần lúc đăng tin, không cột nào liên quan tới giá. Trong khi đó chỉ có 40 căn để học. Linear regression khớp 40 căn này gần như hoàn hảo, nhưng đoán căn mới thì sai nhiều: nó học thuộc 40 căn chứ không học được cách định giá. Regularization sửa việc này bằng cách phạt trọng số lớn: model vẫn phải khớp dữ liệu, nhưng trọng số càng lớn thì loss càng tăng.

MỤC TIÊU

- Nhận ra overfitting qua chênh lệch điểm train và test.
- Dùng Ridge và Lasso; chọn mức phạt bằng cross-validation.
- Biết vì sao Lasso đưa được trọng số về 0 còn Ridge thì không.
- Đọc tham số α , C trong scikit-learn.

Khi mô hình học thuộc

Dữ liệu sinh theo đúng công thức của bài 2.1, chỉ thêm 30 cột ngẫu nhiên không liên quan gì đến giá. 40 căn đầu dùng để học, 60 căn còn lại để kiểm tra. Đặc trưng được chuẩn hóa bằng trung bình và độ lệch chuẩn của tập train, như bài 2.1 đã dạy.

Python

```
import numpy as np

rng = np.random.default_rng(1)
n, k = 100, 30
area = rng.uniform(30, 120, n)
dist = rng.uniform(1, 15, n)
junk = rng.normal(size=(n, k)) # 30 cột không liên quan đến giá
y = 0.05 * area - 0.15 * dist + 1.0 + rng.normal(0, 0.4, n)
```

```
X = np.column_stack([area, dist, junk]) # (100, 32)
X_tr, X_te, y_tr, y_te = X[:40], X[40:], y[:40], y[40:]
mu, sigma = X_tr.mean(axis=0), X_tr.std(axis=0)
A_tr, A_te = (X_tr - mu) / sigma, (X_te - mu) / sigma
print(A_tr.shape, A_te.shape)
```

KẾT QUẢ

(40, 32) (60, 32)

Dùng R^2 của bài 2.1 để chấm, và giải least squares như cũ:

Python

```
def r2(y_hat, y):
    return 1 - np.mean((y_hat - y) ** 2) / np.var(y)

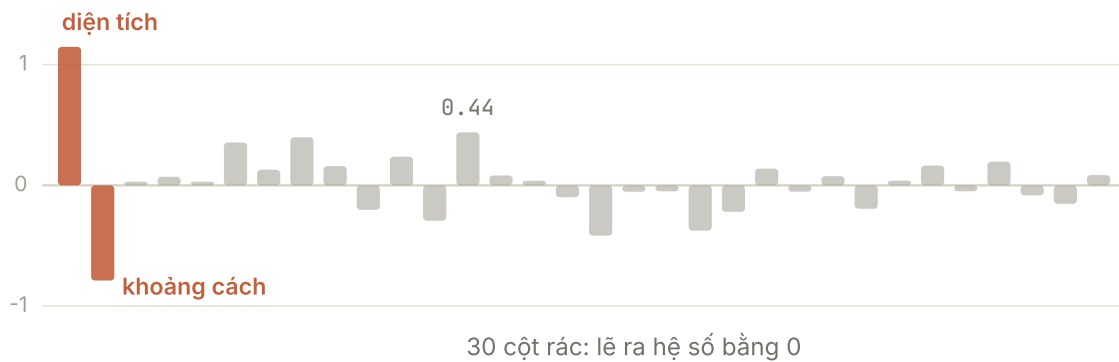
def fit_ols(A, y):
    Ab = np.column_stack([A, np.ones(len(A))])
    theta = np.linalg.lstsq(Ab, y, rcond=None)[0]
    return theta[:-1], theta[-1]

w, b = fit_ols(A_tr, y_tr)
print("R2 train:", round(r2(A_tr @ w + b, y_tr), 3), " R2 test:", round(r2(A_te @ w + b,
y_te), 3))
print("2 hệ số thật:", w[:2].round(2), " |hệ số rác| lớn nhất:",
np.abs(w[2:]).max().round(2))
```

KẾT QUẢ

R2 train: 0.985 R2 test: 0.349
2 hệ số thật: [1.15 -0.79] |hệ số rác| lớn nhất: 0.44

Điểm train 0.985, điểm test 0.349. Khoảng cách lớn như vậy là dấu hiệu kinh điển của overfitting (bài 1.2). Nhìn vào hệ số sẽ thấy vì sao: những cột rác, vốn phải có hệ số 0, lại nhận trọng số tới 0.44, cỡ một nửa hệ số của khoảng cách. Với 33 tham số và chỉ 40 căn, mô hình luôn tìm được cách dùng các cột rác để khớp nốt phần nhiễu của tập train. Những khớp đó hoàn toàn ngẫu nhiên, nên sang tập test thì chúng gây hại.

Hệ số least squares trên 40 căn: cột rác cũng nhận trọng số đáng kể.

HỎI NHANH

Giữ nguyên 40 căn train, nhưng tăng số cột rác từ 30 lên 37. Khi đó có 39 hệ số cộng thêm bias, tức là 40 ẩn cho 40 căn. Không cần chạy code, R^2 trên train của least squares sẽ là bao nhiêu?

- A Vẫn khoảng 0.985, vì cột rác không mang thông tin về giá
- B Thấp hơn 0.985, vì thêm cột rác là thêm nhiễu
- C Đúng bằng 1
- D Chưa đoán được khi chưa biết giá trị các cột rác

Phạt độ lớn trọng số

Ý tưởng: thay vì chỉ cực tiểu lỗi, ta cực tiểu lỗi cộng thêm một khoản phạt cho trọng số lớn:

$$J(\mathbf{w}, b) = \underbrace{\sum_{i=1}^n (\mathbf{w}^\top \mathbf{x}_i + b - y_i)^2}_{\text{khớp dữ liệu}} + \underbrace{\lambda \Omega(\mathbf{w})}_{\text{phạt độ lớn}}.$$

Vì sao trọng số lớn đáng bị phạt? Khi các đặc trưng cùng thang đo, trọng số lớn nghĩa là dự đoán thay đổi mạnh khi đặc trưng thay đổi một chút. Một mô hình như vậy rất nhạy với những dao động ngẫu nhiên trong dữ liệu, tức variance cao. Khoản phạt buộc mô hình chỉ dùng trọng số lớn khi việc đó giảm lỗi đủ nhiều để bù lại. Điều kiện “cùng thang đo” không phải chi tiết phụ; mục chuẩn hóa ở cuối bài sẽ cho thấy bỏ qua nó thì chuyện gì xảy ra.

Hệ số $\lambda \geq 0$ là núm vặn. $\lambda = 0$ trả về least squares thường. λ rất lớn thì mọi trọng số bị ép về 0 và mô hình chỉ còn đoán giá trị trung bình. Ở giữa là điểm cân bằng giữa bias và variance mà ta sẽ tìm bằng validation. Phạt quá tay thì cả train lẫn validation cùng tụt: mô hình chưa khớp. Với cùng dữ liệu, giá trị nhỏ nhất của lỗi cộng phạt không thể giảm khi λ tăng, vì với mọi $\mathbf{w}$ khoản phạt chỉ lớn thêm.

Hai lựa chọn phổ biến nhất cho Ω :

	Ridge (L2)	Lasso (L1)
Khoản phạt	$\ \mathbf{w}\ _2^2 = \sum_j w_j^2$	$\ \mathbf{w}\ _1 = \sum_j w_j $
Tác dụng	Co mọi trọng số về gần 0	Đưa nhiều trọng số về đúng 0
Hợp khi	Nhiều đặc trưng cùng có ích, có tương quan	Chỉ ít đặc trưng thật sự quan trọng

Bias b không bị phạt. Nó chỉ dời toàn bộ dự đoán lên hoặc xuống cho khớp mức giá trung bình; phạt b sẽ kéo mọi dự đoán về 0 dù dữ liệu nói gì.

HỎI NHANH

Ridge có intercept không bị phạt. Giữ nguyên dữ liệu train và tăng mức phạt λ lên rất lớn. Dự đoán sẽ tiến dần về giá trị nào?

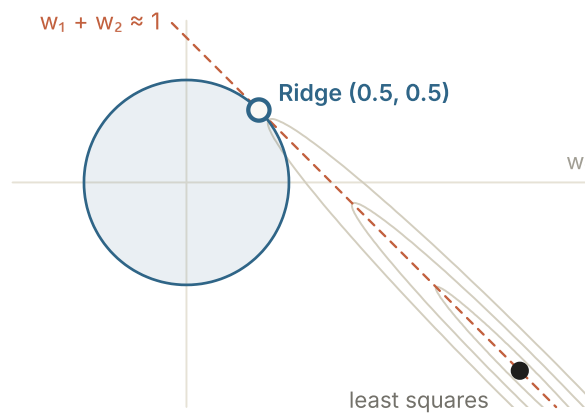
- A Trung vị của y_{train}
- B Giá trị hay gặp nhất của y_{train}
- C Trung bình của y_{train}
- D 0

Ridge

Với khoản phạt L2, đạo hàm của $\lambda \|\mathbf{w}\|^2$ là $2\lambda \mathbf{w}$, nên nghiệm đóng chỉ thêm đúng một số hạng so với bài 2.1. Để không phạt b , ta trừ trung bình khỏi các cột của X và khỏi $\mathbf{y}$ trước (gọi là $X_c, \mathbf{y}_c$), giải $\mathbf{w}$, rồi lấy $b = \bar{y} - \bar{\mathbf{x}}^\top \mathbf{w}$:

$$\mathbf{w}_{\text{ridge}}^* = (X_c^\top X_c + \lambda I)^{-1} X_c^\top \mathbf{y}_c.$$

Số hạng λI cộng λ vào mọi trị riêng của $X_c^\top X_c$, nên ma trận luôn khả nghịch khi $\lambda > 0$. Ridge vì vậy chữa luôn chuyện đa cộng tuyến ở bài 2.1: khi hai đặc trưng gần như trùng nhau, least squares có thể cho +500 và -499, còn Ridge chia đều thành kiểu 0.5 và 0.5.

Hai đặc trưng gần trùng nhau: Ridge chọn điểm gần gốc nhất trên rãnh.

Python

```
def fit_ridge(A, y, lam):
    a_mean, y_mean = A.mean(axis=0), y.mean()
    Ac, yc = A - a_mean, y - y_mean
    w = np.linalg.solve(Ac.T @ Ac + lam * np.eye(A.shape[1]), Ac.T @ yc)
    return w, y_mean - a_mean @ w

from sklearn.linear_model import Ridge
w, b = fit_ridge(A_tr, y_tr, 3.0)
model = Ridge(alpha=3.0).fit(A_tr, y_tr)
print(np.allclose(w, model.coef_), np.allclose(b, model.intercept_))
```

KẾT QUẢ

True True

Hàm mất mát của Ridge trong scikit-learn đúng bằng J ở trên, với α chính là λ , nên hai kết quả trùng nhau.

HỎI NHANH

Lấy nghiệm Ridge với $\lambda = 3$ làm điểm xuất phát, rồi chạy gradient descent của bài 2.1 trên tổng bình phương lỗi **không** có khoản phạt, với bước nhỏ và chạy đủ lâu. Trọng số sẽ đi về đâu?

- A Đứng yên, vì nghiệm Ridge đã là điểm tối ưu
- B Dịch dần về nghiệm least squares
- C Dao động mãi quanh nghiệm Ridge
- D Co dần về 0

PHÒNG THEO MIT 6.036 · Final, Spring 2022 · Q4(a), (d)

Giờ thử nhiều mức phạt:

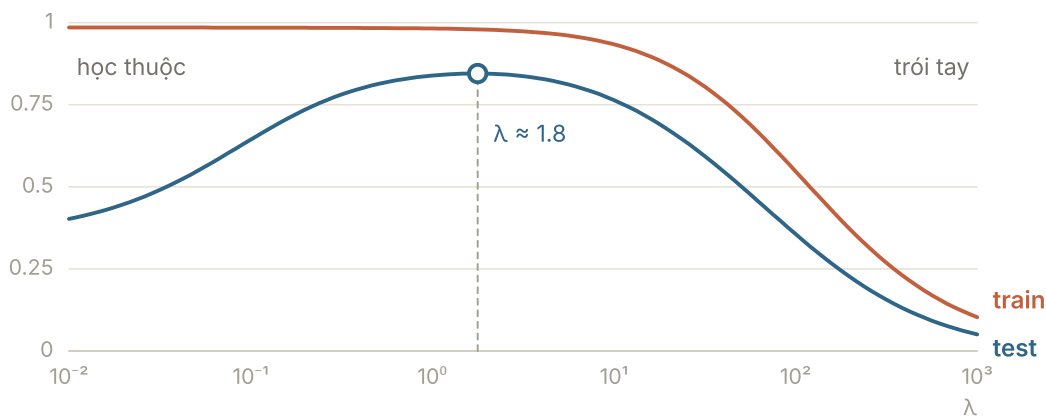
Python

```
for lam in [0, 0.1, 1, 3, 10, 30, 100]:  
    w, b = fit_ridge(A_tr, y_tr, lam)  
    print(f"lambda = {lam:>5}: R2 train = {r2(A_tr @ w + b, y_tr):.3f}    R2 test = {r2(A_te  
@ w + b, y_te):.3f}")
```

KẾT QUẢ

lambda =	0:	R2 train = 0.985	R2 test = 0.349
lambda =	0.1:	R2 train = 0.985	R2 test = 0.644
lambda =	1:	R2 train = 0.982	R2 test = 0.839
lambda =	3:	R2 train = 0.974	R2 test = 0.839
lambda =	10:	R2 train = 0.934	R2 test = 0.764
lambda =	30:	R2 train = 0.814	R2 test = 0.603
lambda =	100:	R2 train = 0.547	R2 test = 0.356

Đây là bias-variance trên một bảng số. Tăng λ thì điểm train luôn giảm, vì mô hình bị trói tay. Điểm test thì tăng rồi giảm: lúc đầu khoản phạt dập tắt các hệ số rác (giảm variance), về sau nó dập luôn cả hai hệ số thật (tăng bias). Đỉnh nằm quanh λ từ 1 đến 3, nâng R^2 test từ 0.349 lên 0.839.

Tăng λ thì R^2 train giảm đều; R^2 test lên đỉnh ở khoảng giữa rồi giảm.

HỎI NHANH

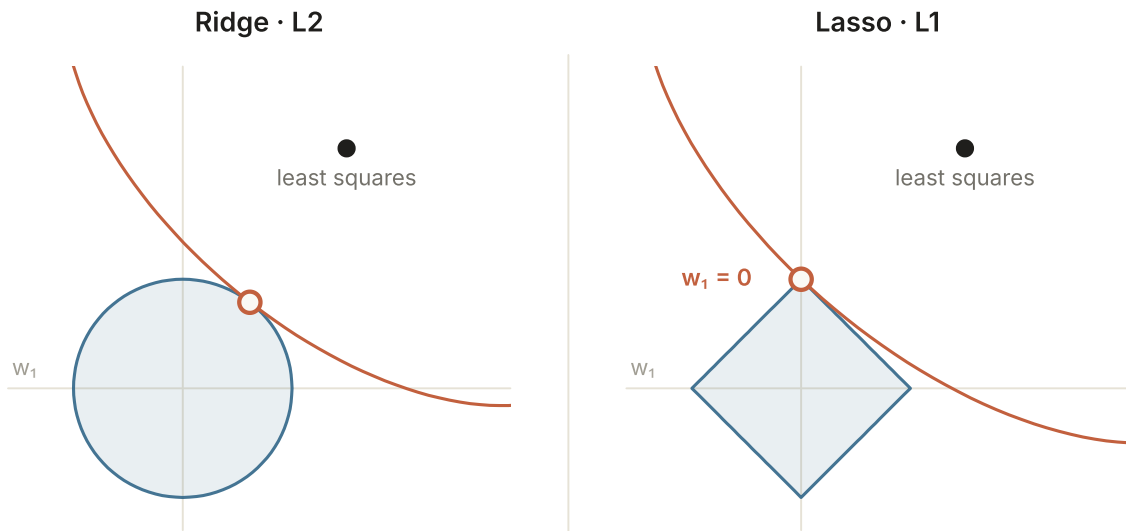
Ở dòng $\lambda = 100$ của bảng, R^2 trên train là 0.547, trên test là 0.356. Mô hình đang gặp vấn đề gì?

- A Variance cao, vì vẫn còn học thuộc tập train
- B Bias cao, vì phạt quá mạnh nên khớp không nổi cả tập train
- C Không có vấn đề gì, vì khoảng cách train và test đã nhỏ hơn ở $\lambda = 0$
- D Dữ liệu test bị lỗi, vì điểm test thấp hơn ở $\lambda = 3$

Lasso

Ridge co mọi hệ số về phía 0 nhưng gần như không bao giờ đưa hệ số nào về đúng 0. Lasso dùng khoản phạt $\|\mathbf{w}\|_1$ thì làm được. Mấu chốt nằm ở góc nhọn của $|w|$ tại 0; cũng vì góc nhọn đó mà Lasso không có nghiệm đóng.

Có hai cách nhìn vì sao. Cách thứ nhất là hình học: bài toán có phạt tương đương với cực tiểu lỗi trong một vùng ràng buộc $\Omega(\mathbf{w}) \leq t$. Vùng L2 là hình tròn, vùng L1 là hình thoi có góc nằm trên các trục. Các đường đồng mức của lỗi là những elip lan dần ra từ nghiệm least squares, và lần đầu chạm hình thoi thường là ở một góc, nơi có một tọa độ bằng 0.

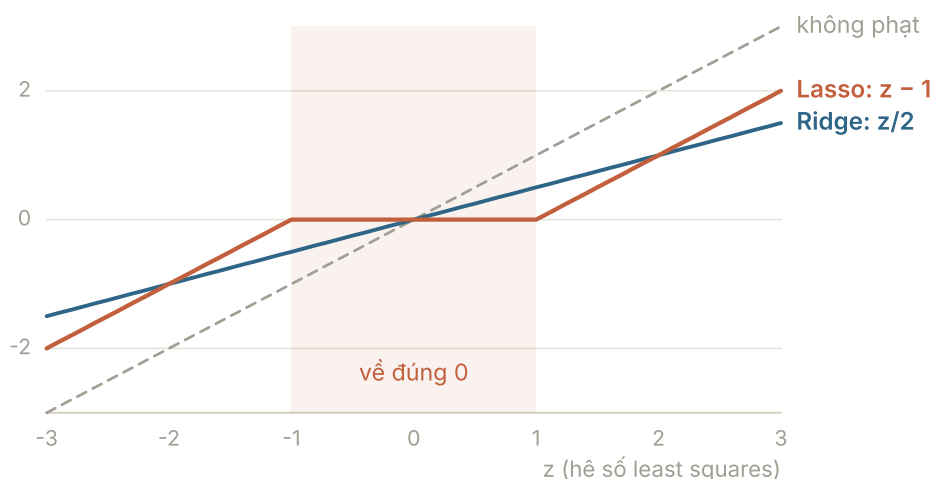

Đường đồng mức chạm hình thoi ở góc, nơi $w_1 = 0$.

Cách thứ hai là tính thẳng trong trường hợp đơn giản nhất: các cột của X trực chuẩn ($X^T X = I$), và $z_j = \mathbf{x}_j^T \mathbf{y}$ là hệ số least squares. Từ đây đến hết bài, Lasso được viết với hệ số $\frac{1}{2}$ trước phần lỗi, $\frac{1}{2} \sum_i r_i^2 + \lambda \|\mathbf{w}\|_1$, để công thức gọn; Ridge vẫn dùng J như trên. Khi đó mỗi trọng số được tính riêng:

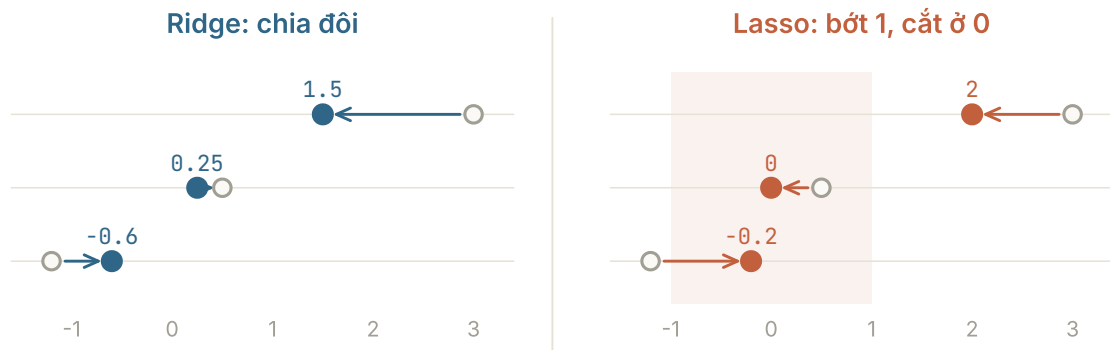
$$w_j^{\text{ridge}} = \frac{z_j}{1 + \lambda}, \quad w_j^{\text{lasso}} = \text{sign}(z_j) \max(|z_j| - \lambda, 0).$$

Ridge co mọi hệ số theo cùng một tỉ lệ. Lasso trừ đi một lượng cố định λ rồi cắt về 0; phép biến đổi này gọi là soft-thresholding. Hệ số nào có độ lớn dưới λ biến mất hoàn toàn.

Với $\lambda = 1$, Ridge chia đôi mọi hệ số; Lasso trừ 1 rồi cắt về 0 khi $|z| \leq 1$.

Lấy $\mathbf{z} = (3, 0.5, -1.2)$ và $\lambda = 1$. Ridge cho $\mathbf{w} = (1.5, 0.25, -0.6)$: mọi hệ số giảm một nửa, không hệ số nào về 0. Lasso cho $\mathbf{w} = (2, 0, -0.2)$: đặc trưng thứ hai bị loại, hai đặc trưng còn lại mỗi cái mất đúng 1 đơn vị độ lớn.

Vòng rỗng là $\mathbf{z}$, chấm đặc là hệ số sau khi phạt.

HỎI NHANH

Lasso dùng hàm $\frac{1}{2}\|\mathbf{y} - \mathbf{X}\mathbf{w}\|^2 + \lambda\|\mathbf{w}\|_1$, với $\mathbf{X}^\top \mathbf{X} = \mathbf{I}$. Một hệ số least squares bằng $z = 0.8$, và $\lambda = 1$. Hệ số Lasso tương ứng bằng bao nhiêu?

A 0

B 0.8

C 0.4

D -0.2

HỎI NHANH

Vấn $\mathbf{z} = (3, 0.5, -1.2)$, các cột trực chuẩn. Với Lasso, λ nhỏ nhất bằng bao nhiêu thì **cả ba** hệ số đều bằng 0?

- A 0.5
- B 1.2
- C 3
- D Không có, vì Lasso luôn giữ ít nhất một feature

Khi các cột không trực chuẩn, Lasso được giải bằng coordinate descent: lần lượt tối ưu từng w_j trong khi giữ các trọng số khác cố định. Mỗi bước con chính là một phép soft-thresholding như trên. Với dữ liệu đã trừ trung bình, cài đặt chỉ khoảng mười dòng:

Python

```
def soft(z, t):
    return np.sign(z) * np.maximum(np.abs(z) - t, 0)

def fit_lasso(A, y, lam, sweeps=500):
    a_mean, y_mean = A.mean(axis=0), y.mean()
    Ac, yc = A - a_mean, y - y_mean
    w = np.zeros(A.shape[1])
    col_sq = (Ac ** 2).sum(axis=0)
    for _ in range(sweeps):
        for j in range(len(w)):
            r_j = yc - Ac @ w + Ac[:, j] * w[j]  # phần dư khi bỏ đặc trưng j
            w[j] = soft(Ac[:, j] @ r_j, lam) / col_sq[j]
    return w, y_mean - a_mean @ w

w, b = fit_lasso(A_tr, y_tr, 8.0)
print("giữ lại các cột:", np.nonzero(w)[0], " hệ số:", w[w != 0].round(3))
print("R2 test:", round(r2(A_te @ w + b, y_te), 3))
```

KẾT QUẢ

giữ lại các cột: [0 1] hệ số: [1.037 -0.408]
R2 test: 0.891

Với $\lambda = 8$, Lasso giữ lại đúng hai cột đầu là diện tích và khoảng cách, loại cả 30 cột rác. Không ai nói cho nó biết cột nào là rác. Lasso vừa ước lượng vừa chọn đặc trưng (feature selection) trong cùng một bước.

Lasso của scikit-learn dùng hàm mất mát $\frac{1}{2n} \sum_i r_i^2 + \alpha \|\mathbf{w}\|_1$, tức chia hàm của ta cho n . Nghiệm không đổi nếu $\alpha = \lambda/n$:

Python

```
from sklearn.linear_model import Lasso
model = Lasso(alpha=8.0 / 40, tol=1e-10, max_iter=100000).fit(A_tr, y_tr)
print(np.allclose(w, model.coef_, atol=1e-6), np.allclose(b, model.intercept_, atol=1e-6))
```

KẾT QUẢ

True True

Chọn λ bằng cross-validation

Ở mục Ridge, ta đã chọn λ bằng cách nhìn thẳng vào R^2 test. Làm vậy để quan sát bias-variance thì được, nhưng con số 0.839 đó không còn là ước lượng khách quan: chính tập test đã được dùng để chọn. λ là siêu tham số (hyperparameter). Nó không học được từ tập train, vì trên tập train thì $\lambda = 0$ luôn thắng, nên phải chọn bằng cross-validation (bài 1.3) trên một lưới thang log, ví dụ $10^{-3}, 10^{-2}, \dots, 10^3$. Tập test chỉ được dùng một lần, ở cuối.

Bước chuẩn hóa cũng học từ dữ liệu (trung bình và độ lệch chuẩn), nên phải được fit lại bên trong từng fold. Cách gọn nhất là gói StandardScaler và mô hình vào một Pipeline, rồi để GridSearchCV dò alpha:

Python

```
from sklearn.linear_model import Lasso, Ridge
from sklearn.model_selection import GridSearchCV
from sklearn.pipeline import make_pipeline
from sklearn.preprocessing import StandardScaler

alpha_grid = np.logspace(-3, 3, 13)
for name, estimator in [("Ridge", Ridge()), ("Lasso", Lasso(max_iter=10000))]:
```

```

pipeline = make_pipeline(StandardScaler(), estimator)
step_name = name.lower()
search = GridSearchCV(pipeline, {step_name + "__alpha": alpha_grid}, cv=5)
search.fit(X_tr, y_tr)
alpha = search.best_params_[step_name + "__alpha"]
coef = search.best_estimator_[1].coef_
print(f"{name}: alpha = {alpha:.4g}  R2 test = {search.score(X_te, y_te):.3f}  "
      f"số hệ số khác 0 = {np.count_nonzero(coef)}")
print(f"      2 hệ số thật = {coef[:2].round(3)}  |hệ số rác| lớn nhất =
{np.abs(coef[2:]).max():.3f}")

```

KẾT QUẢ

```

Ridge: alpha = 3.162  R2 test = 0.837  số hệ số khác 0 = 32
      2 hệ số thật = [ 1.092 -0.504]  |hệ số rác| lớn nhất = 0.170
Lasso: alpha = 0.03162  R2 test = 0.925  số hệ số khác 0 = 14
      2 hệ số thật = [ 1.234 -0.527]  |hệ số rác| lớn nhất = 0.096

```

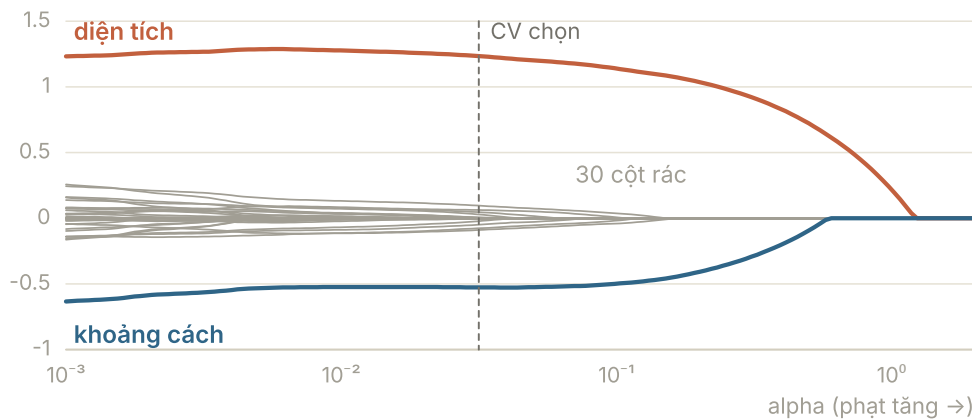
Ridge chọn $\alpha \approx 3.16$, rơi đúng vào vùng λ từ 1 đến 3 đã thấy ở bảng trước, nhưng lần này không cần nhìn tập test. Lasso đạt R^2 test 0.925, cao hơn cả mức 0.891 của Lasso với $\lambda = 8$, dù vẫn giữ 12 cột rác. So hai dòng hệ số là thấy lý do. Với $\lambda = 8$, Lasso loại sạch rác nhưng co luôn hai hệ số thật xuống 1.037 và -0.408 . Mức phạt nhỏ hơn do CV chọn giữ hai hệ số thật ở 1.234 và -0.527 , còn các cột rác sống sót chỉ có hệ số nhỏ hơn 0.1 và gây hại không đáng kể. Cross-validation tối ưu điểm dự đoán; nó không cam kết tìm đúng tập đặc trưng thật.

HỎI NHANH

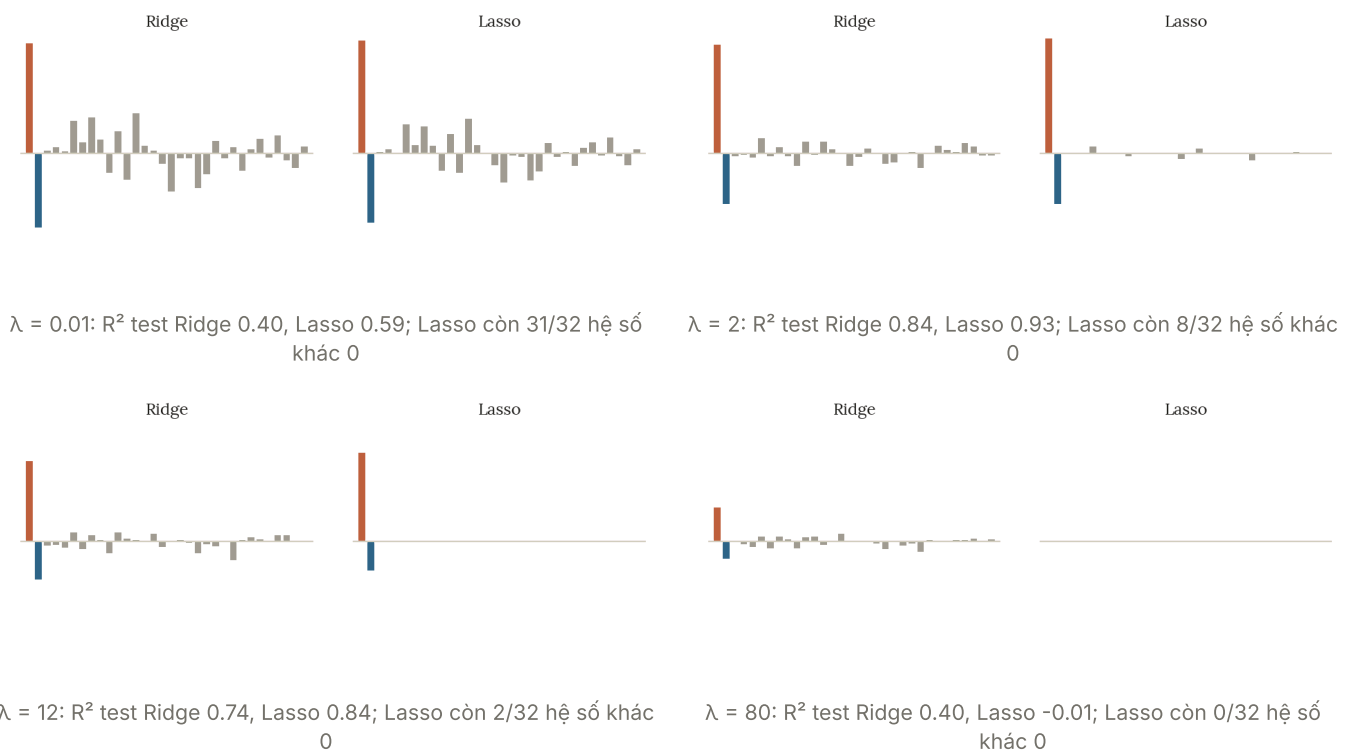
Lasso với $\lambda = 8$ loại sạch 30 cột rác, còn Lasso do cross-validation chọn vẫn giữ 12 cột rác. Vậy mà bản thứ hai lại dự đoán tốt hơn trên test, 0.925 so với 0.891. Vì sao?

- A Vì phạt mạnh cũng co cả hai hệ số thật, gây bias lớn
- B Vì 12 cột rác ấy thật ra có liên quan đến giá
- C Vì cross-validation đã nhìn thấy tập test
- D Vì mô hình có nhiều feature hơn luôn dự đoán tốt hơn

Vẽ các hệ số theo λ (regularization path) sẽ thấy rõ quá trình chọn lọc: khi phạt tăng, các cột rác rơi về 0 trước, hai cột thật trụ lại lâu nhất.

Phạt càng mạnh, cột rác về 0 trước, hai cột thật về 0 sau cùng.

Hệ số của Ridge và Lasso khi λ tăng (cam: diện tích, xanh: khoảng cách, xám: 30 cột rác): Ridge co đều, Lasso đưa từng hệ số về đúng 0.

Chuẩn hóa trước khi phạt

Khoản phạt tính trên độ lớn trọng số, mà độ lớn trọng số phụ thuộc đơn vị đo. Đổi khoảng cách từ km sang m (nhân 1000) thì hệ số của nó nhỏ đi 1000 lần để giữ nguyên dự đoán, và khoản phạt w^2 nhỏ đi 10^6 lần. Cùng một λ , đặc trưng đó gần như không còn bị phạt. Thử với Ridge trên hai đặc trưng thật, chưa chuẩn hóa:

Python

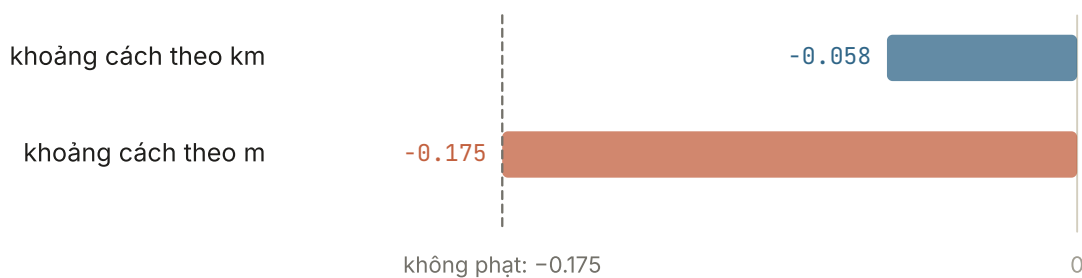
```
B = X_tr[:, :2] # diện tích (m2), khoảng cách (km)
for unit, scale in [("km", 1), ("m", 1000)]:
    M = B * np.array([1, scale]) # khoảng cách đo bằng km hoặc bằng m
    m = Ridge(alpha=1000).fit(M, y_tr)
    print(f"khoảng cách theo {unit:>2}: hệ số quy về mỗi km = {m.coef_[1] * scale:.3f}")
```

KẾT QUẢ

khoảng cách theo km: hệ số quy về mỗi km = -0.058

khoảng cách theo m: hệ số quy về mỗi km = -0.175

Cùng dữ liệu, cùng λ , chỉ đổi đơn vị. Tính theo km thì hệ số khoảng cách bị ép mạnh về phía 0; tính theo m thì nó gần như không bị phạt, cho đúng hệ số của linear regression không phạt trên 40 căn này (-0.175). Mức phạt mà mỗi đặc trưng phải chịu phụ thuộc vào đơn vị của nó, không phụ thuộc vào việc nó quan trọng đến đâu. Chuẩn hóa đưa mọi đặc trưng về cùng thang đo để khoản phạt công bằng.

Cùng Ridge, chỉ đổi km sang m: hệ số gần như không còn bị phạt.

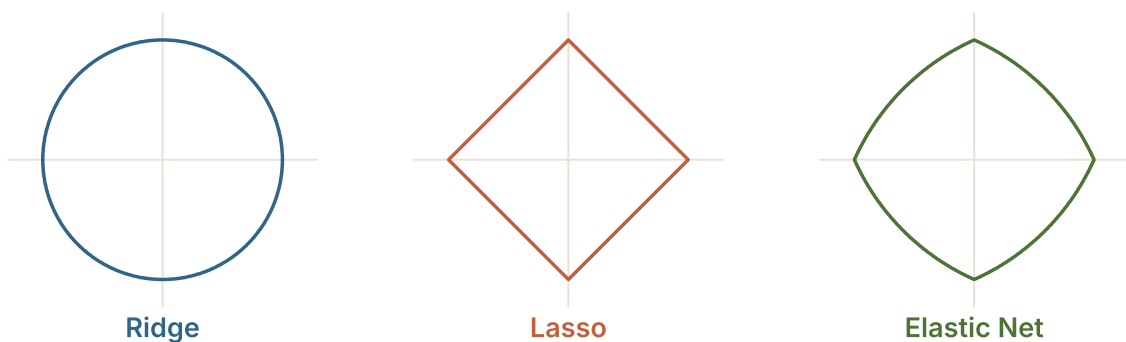
HỎI NHANH

Đổi một feature từ km sang m mà vẫn giữ nguyên dự đoán, thì hệ số của feature ấy giảm 1000 lần. Nếu giữ nguyên λ , khoản phạt L2 trên riêng hệ số này thay đổi thế nào?

- A Giảm 1000 lần
- B Tăng 1 000 000 lần
- C Không đổi
- D Giảm 1 000 000 lần

Elastic Net

Khi nhiều đặc trưng tương quan mạnh với nhau, Lasso có xu hướng giữ một cái và bỏ các cái còn lại, khá tùy ý. Elastic Net trộn hai khoản phạt, $\lambda \left(\rho \|\mathbf{w}\|_1 + \frac{1-\rho}{2} \|\mathbf{w}\|_2^2 \right)$ với $\rho \in [0, 1]$, nên vẫn thừa nhưng giữ được cả nhóm đặc trưng tương quan. $\rho = 1$ là Lasso, $\rho = 0$ là Ridge. Trong scikit-learn, ρ là `l1_ratio`.

Elastic Net có góc như Lasso, cạnh cong như Ridge.

HỎI NHANH

Có ba cột gần trùng nhau, cùng đo một thứ và cùng có ích, cộng thêm vài cột nhiễu. Elastic Net với $\text{l1_ratio}=0.5$ thường làm gì với ba cột ấy?

- A Bỏ cả ba, vì phạt L1 cộng L2 mạnh hơn Lasso
- B Giữ đúng một cột như Lasso, vì vẫn còn phần L1
- C Giữ cả ba, với hệ số lớn hơn của least squares
- D Giữ cả ba, với hệ số chia gần đều cho nhau

Regularization ở khắp nơi

Ý tưởng “lỗi cộng phạt” xuất hiện trong gần như mọi mô hình của khóa học:

- C trong logistic regression (bài 2.3) và SVM (bài 2.8).
- Độ sâu tối đa và số mẫu tối thiểu ở lá của decision tree (bài 2.5).
- Phạt L1, L2 trên giá trị lá trong XGBoost và LightGBM (bài 2.7).
- Weight decay, dropout, early stopping trong mạng neural (bài 3.6).

HỎI NHANH

So `LogisticRegression(C=0.01)` với `LogisticRegression(C=100)`. Khác nhau thế nào?

- A $C=0.01$ phạt mạnh hơn, trọng số nhỏ hơn
- B $C=0.01$ phạt yếu hơn, trọng số lớn hơn
- C Như nhau, vì C chỉ ảnh hưởng tốc độ
- D C là số vòng lặp

Khi đi thi

- Dò α hoặc C trên thang log: 0.01, 0.1, 1, 10.
- Đặt chuẩn hóa và model trong cùng Pipeline để cross-validation chuẩn hóa đúng trên từng fold.
- Nghi có nhiều cột rác thì chạy Lasso xem cột nào còn lại.

Tóm tắt

- Regularization cực tiểu lỗi cộng phạt độ lớn trọng số; λ điều khiển cân bằng bias-variance. Bias b không bị phạt.
- Ridge (L2) có nghiệm đóng $(X_c^\top X_c + \lambda I)^{-1} X_c^\top \mathbf{y}_c$, co mọi hệ số về phía 0 và giữ nghiệm ổn định khi đặc trưng tương quan.
- Lasso (L1) cắt hệ số nhỏ về đúng 0 bằng soft-thresholding, nên chọn được đặc trưng; cái giá là hệ số thật cũng bị co.
- Chuẩn hóa trước khi phạt; chọn λ bằng cross-validation trên lưới log, không bằng tập test; để ý thang đo của α và chiều ngược của C .

Kiểm tra cuối bài

Mười câu dưới đây bao quát cả bài. Làm hết rồi xem điểm; câu nào sai thì đọc lại mục tương ứng.

CÂU 1

Ridge cho R^2 train 0.99 nhưng R^2 validation chỉ 0.35. Ta nghi mô hình đang overfit. Thí nghiệm nào kiểm điều đó hợp lý nhất?

- A Giảm λ cho R^2 train gần 1 hơn
- B Chọn λ bằng cách chấm nhiều lần trên test
- C Bỏ scaler, giữ λ , vì khoản phạt không phụ thuộc thang đo
- D Thử λ lớn hơn trên cùng các fold, rồi so lỗi train và validation

PHÒNG THEO CMU 10-601 · Practice Problems, Exam 2 · Q3.4

CÂU 2

Xét Ridge với $J(w) = \frac{1}{2}\|y - Xw\|^2 + \frac{\lambda}{2}\|w\|^2$, $X^\top X = I$ và $X^\top y = z$. Một tọa độ của z bằng 4, và $\lambda = 1$. Hệ số tương ứng bằng bao nhiêu?

- A 3
- B 0
- C 2
- D 4

CÂU 3

Với Lasso $J(w) = \frac{1}{2}\|y - Xw\|^2 + \lambda\|w\|_1$, $X^\top X = I$, tọa độ $z_j = (X^\top y)_j = -2.5$ và $\lambda = 1$. Hệ số tối ưu bằng bao nhiêu?

- A -1.5
- B -2.5
- C -1.25
- D 0

CÂU 4

Trên cùng một bộ dữ liệu, ta học hai mô hình hồi quy tuyến tính với cùng mức phạt $\lambda > 0$. Mô hình A phạt L1, mô hình B phạt L2. Điều gì nhiều khả năng xảy ra nhất?

- A A và B có số trọng số khác 0 bằng nhau.
- B A có ít trọng số khác 0 hơn B.
- C B có ít trọng số khác 0 hơn A.
- D Cả hai đều không thể có trọng số đúng bằng 0.
- E Không có cách nào biết mô hình nào có ít trọng số khác 0 hơn.

ĐỀ THI USA-NA-AIO 2026 · Vòng 1 · Part 1.2

CÂU 5

Một bộ dữ liệu y khoa có 50 bệnh nhân, mỗi người đo 100 chỉ số. Một mô hình phân loại tuyến tính đúng 98% trên train, tức 49/50, nhưng chỉ đúng 62% trên validation, và gần như mọi trọng số đều khác 0. Đây là chẩn đoán đúng nhất?

- A Underfitting, vì 50 mẫu quá ít để mô hình nào học được
- B Lệch lớp, nên mô hình chỉ đoán lớp đông hơn
- C Các chỉ số khác đơn vị nên thuật toán không hội tụ
- D Overfitting, vì 100 trọng số cho 50 mẫu là đủ chỗ học thuộc

ĐỀ THI NOAI 2026 Singapore · Vòng sơ loại · Câu 269

CÂU 6

Hai feature gần như trùng nhau. Linear regression thường cho hai hệ số kiểu +500 và -499. Ridge thì thường cho kết quả nào?

- A Hai hệ số gần bằng nhau
- B +1000 và -999
- C Một hệ số đúng bằng 0
- D Không giải được vì ma trận suy biến

CÂU 7

Một bạn học Ridge, thử $\lambda = 0.01, 0.1, 1, 10$, so lỗi trên train, validation và test, rồi chọn $\lambda = 0.01$ vì lỗi **test** thấp nhất. Thấy lỗi test tăng dần từ $\lambda = 0.01$ đến 10, bạn ấy định thử thêm $\lambda = 0.0001$ và 0.001 để tìm mô hình tốt hơn. Nhận xét nào đúng nhất?

- A Hợp lý, vì lỗi test đang giảm về phía λ nhỏ
- B Mở rộng thì được, nhưng phải chọn bằng lỗi validation
- C Không cần thử, vì λ dưới 0.01 chắc chắn overfit
- D Nên thử λ lớn hơn 10, vì phạt mạnh luôn an toàn hơn

PHÒNG THEO CMU 10-601 · Practice Problems, Exam 2 · Q3.3

CÂU 8

Ta dùng hàm mất mát $\frac{1}{2} \sum r_i^2 + \lambda \|\mathbf{w}\|_1$ với $n = 40$ mẫu và $\lambda = 8$. Muốn Lasso của scikit-learn cho cùng kết quả, phải đặt `alpha` bằng bao nhiêu?

- A 8
- B 0.4
- C 320
- D 0.2

CÂU 9

Một đội đã giải nhiều bài cùng dạng và thấy trọng số tốt nhất thường nằm gần $\mathbf{w}_0 = (1, 1, \dots, 1)$. Bài mới chỉ có rất ít dữ liệu. Hàm mục tiêu nào tận dụng kinh nghiệm ấy hợp lý nhất?

A $\sum_i (\mathbf{w}^\top \mathbf{x}_i - y_i)^2 + \lambda \|\mathbf{w} - \mathbf{w}_0\|_2^2$

B $\sum_i (\mathbf{w}^\top \mathbf{x}_i - y_i)^2 + \lambda \|\mathbf{w}\|_2^2$

C $\sum_i (\mathbf{w}^\top \mathbf{x}_i - y_i)^2$, vì kinh nghiệm cũ không đưa vào mô hình được

D $\sum_i (\mathbf{w}^\top \mathbf{x}_i - y_i)^2 + \lambda \|\mathbf{w}\|_1$

PHÒNG THEO MIT 6.036 · Final, Spring 2022 · Q4(e)

CÂU 10

Khi nào nên chọn Elastic Net thay cho Lasso?

A Khi các feature khác thang đo mà không muốn chuẩn hóa

B Khi cần một nghiệm đóng giống Ridge

C Khi có những nhóm feature tương quan, mà vẫn cần mô hình thưa

D Khi dữ liệu gần như không có nhiễu

Đọc thêm

- James, Witten, Hastie, Tibshirani — [An Introduction to Statistical Learning](#), chương 6. Ridge, Lasso và cách chọn λ , viết dễ đọc, có lab Python.
- Hastie, Tibshirani, Friedman — [The Elements of Statistical Learning](#), mục 3.4. Phân tích sâu hơn về shrinkage, regularization path và các bậc tự do hiệu dụng.
- Hastie, Tibshirani, Wainwright — [Statistical Learning with Sparsity](#), chương 2. Toàn bộ về Lasso và các biến thể; dành cho ai muốn đi sâu.

- Friedman, Hastie, Tibshirani — [*Regularization Paths for Generalized Linear Models via Coordinate Descent*](#), Journal of Statistical Software (2010). Thuật toán coordinate descent đứng sau hầu hết thư viện Lasso.
- Zhang và cộng sự — [*Dive into Deep Learning*](#), mục Weight Decay. Phạt L2 nhìn từ phía mạng neural; cầu nối sang bài 3.6.
- Tài liệu chính thức: [*scikit-learn — Linear Models*](#), các mục Ridge, Lasso, Elastic-Net.